

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A magyar állam háztartása.

Arad, október 10.

Diadalt ült a képviselőház új szakának tegnap tartott első érdemleges gyűlésén a magyar pénzügyi politika. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, mutatta be a múlt évi zárszámadások eredményét s a jövő év költségeloirányzatát, mely kettő együtt oly fényes sikereket tüntet föl, a milyenek még a magyar törvényhozás előtt eddig nem feküdtek s a milyenekről még a legvérmesebb remények mellett is alig álmodhatott valaki. Ellenállhatatlan hatással domborodott ki a miniszterelnök exposéjában a mostani kormány superioritása, s alig csalódunk, ha föltesszük, hogy ezen általános, meggyőző hatás, a jelenlegi kormány rátermettsége, hivatottsága, sőt providenciális nélkülözhetetlenségének minden elmét, minden hazafias törekvést átható tudata okozta, hogy a főrendek mai ülésükben az állami anyakönyvvezetésnek javaslatát 6 szótöbbséggel törvénynyé emelték, mi által a kormány állása a polgári házasságnak és vele kapcsolatos két javaslatnak végleges elfogadása által az ország jövő fejlődésének biztosítása és közviszonyaink állandósítása céljából végleg megszilárdított. Ennél frappansabb, lesújtóbb választ a főrendek hazafias többsége nem is adhatott volna azon léha jezsuitikus ellenzéki közbeszólásra, mely az exposé kapcsán a belügyi tárcza kiadásainak emelését azon ötlettel kifogásolta, hogy hát *minek az, mikor úgy sem lesz választás?* Választás most

már csakugyan nem lesz, de *tényleg szükség lesz arra a negyedfél milliós kiadásra, melyet az állami anyakönyvvezetés életbeléptetése igényel, s melyet Wekerle miniszterelnök tegnap még csak szerényen átmeneti kiadásoknak minősített.*

De áttérve magára a költségvetésre, — hogy ezt kellőképpen méltathassuk — egymás mellé kell állítanunk az előző év zárszámadását és a jövő év költség eloirányzatát, melyek sajátképen egymást egészítik ki, mert csak is annak a hallatlanul kedvező eredménynek — mely az 1893-iki zárszámadások mérlegében mutatkozik — számbavételével lehet az 1895-ik évre egy oly költségvetést előirányozni, mely 26 millió frttal többet vesz föl kiadásainak rovatába, a mi roppant haladás az előző évi előirányzathoz képest, fontolóra véve, hogy 26 millió frttal lehet többet az államháztartás különböző szükségleteire fordítani a bevételeknek ugyanazon rendes keretében.

Es pedig ez nem is minden; ez csak kezdete a megindult hatalmas fejlődési folyamatnak, a mely csaknem káprázató képet tár elénk a jövőt illetőleg. Mert azon tényezők, melyektől az állam jóvedelmének emelkedése, tehát a melyektől az államháztartási viszonyok előnyös alakulása függ, ezen tényezők részint még hatékonyakká sem lettek valamennyien téve, részint pedig oly következetes és fokozatos gyarapodásban vannak, hogy az 1895-ik évihez hasonló rohamos túlgúlasa a költségvetés alapjainak a következő

évekre is minden valószínűséggel remélhető.

Azon tényezők közé, melyek még ezután megnyilandó forrásaiképpen tekinthetők háztartásunknak, számítható egy újabb konverzionális művelet, a mennyiben kétségtelen, hogy budget-ünknek még csak néhány évi állandó szilárdsága, sőt folytonos javulása oda fogja emelni államhitelünket, a hol a többi gazdag nyugateurópai államoké van, s az ország adósságai újabb százalékkal lesznek olcsóbbá tehetők. Ép ily kiaknázatlan s a jövő számára fontartott bevételi forrás a szesznek elárúsítási reformja, mely magában sok millió forinttal fogja emelni az évi bevételeket. Ilyen s hasonló források, melyek kiaknázatlanul kínálkoznak a jövőre nézve, már magukban megnyugtató biztosítékát képezik annak, hogy az államháztartásban immár évek óta helyreállított egyensúly véglegesnek tekinthető még arra a bekövetkező esetre is, ha közbejövő kedvezőtlen véletlenek a bevételek egyes ágait rövidebb-hosszabb időtartamra csökkentik.

Allamháztartásunk alapjainak azomban egy gazdag és hatalmas országéhoz méltó módon való fejlődését még sokkal fokozottabb mértékben várhatjuk a közvagyonosodás folytonos gyarapodásától, mely az évi zárszámadások végeredményeiben mutatkozó nagy, és évről-évre nagyobb fölöslegeiben nyilvánul kétségbevonhatatlan meggyőző erővel. Ezen feleslegekből telt ki a valuta-rendezéshez szükséges pénzalap is és azon összegek,

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Mutuj.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

[2] Irta: Kalamus.

(Végo.)

Viktoria álmatlanul töltötte az éjszakát alig várta a hajnal, hogy mikor a honvédek a házuk előtt elvonulnak, még egyszer láthassa Tódort. Es csakugyan, a függöny mögé bujva, hogy őt senki észre nem vehette, nézte az elvonulást.

Látta Tódort is. Amint házuk előtt elment, egy hosszú bucsupillantást vetett az ablakra és aztán szomorúan ment tovább.

Midőn Gergely másnap hugát felkereste, feltűnően halványannak találta őt.

— Van valami bajod Viktoria? — kérdé tőle gyengéden.

— Nincs . . . nincs . . . tördelte a leány a választ.

— Hát meggondoltad azt a házasságot? — kérdé Gergely.

A leány nagyon elpirult és bátyjára szegezte kérő tekintetét.

— Nem szeretem én Györgyét — válaszolt aztán komolyan. Tódort szeretem, enged hogy megvárjam.

— Mit? Tódort!? Abból nem lesz semmi. Nem azért neveltelek fel becsületben, hogy egy olyan emberhez adjalak, érted? Hisz az iszákos; csak az hiányzik neked, hogy kis va-

gyonodat elprédálja!? Aztán elmehetsz koldulni.

Viktoria egészen megijedt, még sohasem látta Gergelyt így felindulva. Remegni kezdett s hangos, csuklásszerű hangot adva szepegett. Közel állott a síráshoz.

Gergely kiméletesebben folytatta:

— No ne légy oly bohó! Légy okos leány, mint eddig voltál. Nem lennél boldog azzal a Tódrorral soha! Nézd, én csak javadat akarom, boldogságot tartom most is szem előtt.

— De ha nem szeretem!? — kérdé a leány.

— Majd megszereted, nem tesz az semmit. Nem is jó az a tulságos szerelem.

Megsimogatta a leány göndör haját, s szeliden kérdé:

— No, ugy-e hozzá még, mi?

— Te okosabb vagy mint én, te jobban tudod, mi lesz jó nekem, — felelt Viktoria.

— Hozzámegegyek, ha akarod! — tette utána halkabb hangon, mintha félne attól, a mit kimondott.

— Na látod, így már szeretlek — kiáltott fel Gergely ujjongva — látom, hogy te mégis csak az én okos hugocskám vagy!

S megcsókolta a leány homlokát.

Es így történt, hogy Viktoria a Györgye felesége lett.

Három hónapig volt már Viktoria a Györgye felesége. Látszólag a legnagyobb megelégedésben életek, tényleg azonban a fiatal asszony sokszor gondolt Tódrorra. Látszólag

megadta magát sorsának, mert belátta, hogy egyebet nem tehet.

Egy napon találkozott Györgye legénykori pajtásaival.

— No nem jössz egy kicsit már közénk? kérdék ezek. — Ma este is együtt leszünk, jere el. Elborozgatunk, elbeszélgetünk.

Györgye megígérte, hogy elmegy.

Vacsora után csak keritette nyaka köré a szűrét és az asszonynak mit sem szólva, eltávozott.

Reggel felé, pityókosan, támolyogva került haza. Valami duhaj nótát mormolt, hogy: „Már minálunk megérett a saláta.” . . .

Viktoria összecsapta a kezét:

— Hát te mit csináltál!? Hát illik ez!?

— Ne karatyolj asszony! — vágta vissza Györgye hetykén.

— De ez már még sem járja! Hát nem szégyenled magad!? Te részeg disznó!

Györgyeban feltámadt a részeg férfi dühe s éktelenül kezdett kiabálni:

— Te akarsz engem tanítani!? Itt én vagyok az ur, érted!?

Es egy botot felkapva, meg akarta verni az asszonyt. Viktoria futott, menekült. Az ember utána, de megbotlott, elesett és úgy is maradt a földön.

De a menyecske nem törődött véle, kendőt kapott fejére és könyezve távozott.

Feikereste bátyját a kaszárnnyában, s most midőn érezte, hogy milyen embernek dobták áldozatul, még jobban felébredt Tódror iránti szereleme.

melyek most már gyümölcsözőleg való befektetésüket várják. Ezen fölöslegek az 1892 évi zárszámadásokban már közel a 30 milliót érték el s azt lehetett volna hinni, hogy a közjólétekből fakadó ezen bevételi többlet elérte maximális határát. Azonban a tegnapi ülésen közölt 1893. évi zárszámadások végösszegei 55 milliót mutatnak, a mi valósággal példátlan. Igaz, hogy ebből 21 milliót azon összeg tesz ki, mely a konverzió hátra levő része gyanánt folyt be, de még így is 34 millió forintot halad meg a rendes előirányzat fölöslege.

Midőn tehát az 1895-ik évi költségvetés a rendes kiadásokat 26 millió forinttal emelte, még mindig nem simult az állam-jövedelmek ily óriási mérvű fokozásában nyilvánult erejéhez a közjóléteknél, mert a 26 millióból 9 millió átmeneti tétel, mely a más oldalon megtérül, 11 és fél millió pedig az államvasutak és gépgyáraknál szükségelt üzleti befektetések, melyek a vállalatoknak megfelelőleg emelkedő jövedelmeiből fogják busás fedezetüket nyerni.

Az ellenzék kelletlenül fogadja a kormány pénzügyi sikereit és távol attól, hogy a méltatásnak csak egy szavával is elismerné a kétségbevonhatlan érdemet, még azzal vádolja a kormány pénzügyi politikáját, hogy az évről-évre növekedő fölöslegekkel a nép adózó képessége lesz rövid idő múlva kimerítve. Hát ha ezen szaporodó bevételi feleslegek az adóterhek emeléséből erednének, akkor igazat lehetne talán adni a kákán csomót kereső ellenzéki farizeusoknak, de ha meggondoljuk, hogy a bámulatos mértékben fokozódó feleslegek ugyanazon adó-alap szerint gyülemlekednek meg az állampénztárban, mint a mely alapon tíz év előtt az épen oly nagy — 30 milliónyi — deficit állottak elő, akkor első tekintetre világos az ellenzéki okoskodás butasága vagy roszhiszeműsége, s nyilvánvaló, hogy a változatlan adóviszonyok között tapasztalt óriási fokozódása az állami bevételeknek csak is a nép adózóképességének — mondjuk jólétének —

hason arányu emelkedésében leli magyarázatát.

Egy tekintet a feleslegek természetére igazolja különben is állításunkat. — Az 1893-ik évi 34 milliónyi feleslegnek például 16 és fél milliója a fogyasztási adókból, 5 millió a bélyeg és illetékből, 3 és fél millió a dohányegyedáruságból, s 5 és fél millió az egyenes adókból rezultálódott.

Csak pár vonással jeleztük itt most a miniszterelnök exposejából — melyet lapunknak már tegnapi számában közöltünk — kitűnő fényes államháztartási viszonyaink jelentőségét. Legközelebb vizsgatérünk e fontos esemény egyes részleteinek behatására is.

A liberális reformok sorsa.

(A junktim és a szentesítés. — Főrendi értekezlet a miniszterelnöknél.)

A főrendiház keddi ülésének folyamán szerencsésen révpontot ért az egyházpolitikai reformjavaslatoknak „junktim“-mal egybekötött csoportja, a polgári házasságról és a gyermekek vallásáról rendelkező két javaslat. Az utóbbinak a részletes tárgyalása volt napirenden s a előző napi főrendiházra, melyben 34 kath. és gör. kel. püspök dominált, most alig lehetett ráismerni. Nagy többség vetette el a hétfői még diadalmas egyházpolitikai ellenzék és klerus összes módosításait; nagy többség szavazta meg a liberális részről jött módosításokat, melyek — mint kormánykörökben mondják — a ház előző határozatai folytán s a „junktim“-ra való tekintettel váltak szükségessé. A törvényjavaslatot részleteiben egészen a kormány intencióival megegyezőleg állapították meg a főrendek. A képviselőház — mint a szabadelvű pártkörben hiszik — dacára annak, hogy a javaslat nem az eredeti szövegben megy vissza, hozzá fog járulni a javaslatnak új szerkesztéséhez s eként a polgári házasságról és a gyermekek vallására vonatkozó törvényjavaslatok esetleg már a jövő hétfő végén szentesítés alá lesznek terjeszthetők.

A főrendek ezen maguktartására némelyek vélekedése szerint befolyással lehetett az a

körülmény is, hogy a keddi ülésen jelen volt — az egyházpolitikai javaslatok tárgyalása óta először — báró Nopcsa Ferencz, a királyné főudvarmestere is s minden egyes kérdésben a háznak szabadelvű pártjával szavazott.

Wekerle miniszterelnöklél kedden harmadszor voltak együtt a liberális főrendek. Az érdekeztetve valamennyi szabadelvű főrendi tag meg volt híva s mintegy félrészben meg is jelent. Ez az értekezlet is, mint a két megelőző, a főrendiházban követendő egységes taktikai magatartás megállapítása felől tanácskozott. A főrendiház mostani állapotában ugyanis teljesen kiszámíthatatlan s ezzel szemben nem elég a dolgok természetében fekvő egyszerű taktikai magatartás. A szükséges megállapodások tehát kétféle eshetőségre vannak számítva, arra tudniillik, ha a liberálisok többsége ad hoc kétségtelen és arra, ha kisebbségben vannak, mely utóbbi esetben megfelelő módosítványok expediensével szükséges élni. A keddi szavazásnál ennek helyessége mutatkozott is. Az egyházpolitikai ellenzék tanácskozásai fölött különben sürti kód terjeng, de kétségtelen, hogy e részről is folytak tanácskozások. Egyébként tegnap már befejezték az összes javaslatokat a főrendiházban; ezzel a „harmadik hadjárat“ véget ért és következik a — negyedik, még pedig már e hónap végén.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —
Budapest, október 10.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi József koronaőr.

Jegyzők: Gyulay Pál, Bánffy György gr. és Gáll József.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Fejérváry Géza br., Eötvös Lóránd br., Szilágyi Dezső, Hieronymi Károly, Josipovich Imre és Andrassy Gyula gr. miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Az állami anyakönyvek.

Zichy Nándor gr. a javaslatot nem fogadja el. Előbb a valónak tartja a javaslatnál a közigazgatás reformját, amely feltétele ugyszólva az állami anyakönyvvezetés keresztültvitelének. De nem szavazza meg azért sem, mert az állami anyakönyv összeköttetésben van a polgári házassággal s ennek okáért sem szavazza meg.

— Hadd legyek én csak „mutuj“ ilyen asszony mellett!

S hálát adott az Istennek, hogy ily feleséget adott neki, a ki embert csinált belőle.

Feleségének nevetve mondta, hogy őt „mutuj“-nak hívják. S csakugyan azóta mindenki úgy hívta. Később már annyira rászáradt, hogy a felesége is csak úgy hívta: „Mutuj!“

Egy esztendő telt el azóta, hogy Gyorgye és Viktória férj — feleség voltak, s Viktória csendesen ringatta házasságuk első gyümölcsét, egy piros pozsgás leánykát. Egyszer volt otthon, s valami monoton dalt dudolgotott, midőn megnyílt az ajtó és belépett rajta — Tódor. Már nem volt katonaruhában. A megzavarodott Viktória alig tudta helylyel megkínálni.

Csendes, szenvedély nélküli hangon beszélgettek arról, hogy mi történt azóta, mióta nem látták egymást. Mindenről beszéltek, csak régi szerelmükről nem. Csak mikor már menőfélben volt, kérdezte meg Tódor a menyecskét: — Hát aztán szereted-e az uradat?

Viktória vállat vont, s felelt:

— Szetem . . . ! szorettem . . . mert hisz ő férjem!

S ezzel minden meg volt mondva. De mikor a legény elment, zokogva borult a bölcöre, s csókolta magzatát. Abban a kis leányban feltalálta elveszett szerelmét, melyről örökre lemondott.

Nem tudta megcsalni a „Mutujt“, pedig sohasem szerette!

Midőn bátyját feltalálta, szemrehányó hangon mondta neki:

— Gergely, hát ilyen emberre bízál te engemet? — S elmondta neki Gyorgye viselkedését.

Gergely megígérte neki, hogy majd megtanítja ő emberségre Gyorgyet.

De Viktória csak sirdogált, s midőn Gergelytől elvált, nem ment haza, hanem visszatért a jó öreg szomszédasszonyhoz, ki őt felnevelte. Annak is elpanaszolta az ő nagy keservét. — Az vigasztalta, s mondta neki:

— Maradj csak itt, nálam, leányom. Majd még ő fog kérni, hogy térj vissza hozzá!

Csakugyan, alig mult el egy nap, s Gyorgye már ott volt. Midőn felocsudott, lassan-lassan eszébe jutott, hogy bánt feleségével. Nem sokára Gergely is felkereste és korboltta:

— Azt hittem, hogy jó kezekre bízam hugomat, mikor hozzád adtam, s te így teszel! ? Elfelejtetted már, hogy nekem mitígértél! ? Ezt ne tegyed többé, mert velem gyűlik meg a bajod!

Gergely megbánást mutatott és ígért mindent. Aztán elment, hogy Viktóriát kérélje meg.

Az sokáig kérélhetlen maradt, de mikor Gyorgye azt mondta neki, hogy soha többé nem tesz ilyet, megbocsátott és haza ment.

Fél esztendőig szent volt a békeség, de aztán már nem birt Gyorgye ellenállani barátai gunyolódásainak. Azok folyton bosszantották:

— Mit? Hát te a feleségedhez vagy lánczolva, hogy már sohasem jössz közénk? No

te papucshős! Ugy látszik az asszony az ur a háznál, nem te! ?

Gyorgye végre is meguntta ezt, s megígérte, hogy elmegy. Ismét holtrészegen került haza.

Viktória most már nem is pörölt vele, csak elment, de most már nem a jó öreg asszonyhoz, hanem a szomszéd helységbe, a nagynénjéhez.

Gyorgye sokáig nem is tudta, hogy hol van. Mikor meg megtudta, akkor nem nerte felkeresni. Szégyelte magát, hogy ígérte nem tartotta meg.

Végre rászánta magát, s elment. Viktória nem is akarta látni. Gyorgye siránkozott: — Jere hasa, meglátod, nem teszem többé!

Nem is felelt neki, s Gyorgye eredmény nélkül távozott.

Vagy három hétig járta a busut Gyorgye a szomszéd helységbe, míg megtudta engesztelni az asszonyt. Csak akkor ment haza, midőn Gyorgye megígérte, hogy ezentúl minden pénz, amit keres, nála fog állani és hogy nem lesz az a parancsa, amit ő nem fog teljesíteni.

S Gyorgye csakugyan beváltotta szavát. Hiába hívták ezután a czimborái, hiába csufolták. Csak annyit mondott nekik:

— Nincs pénzem, nem ad az asszony.

Azok rendesen bosszankodva váltak el tőle és csak annyit kiáltottak utána:

— Mutuj!

Ez pedig magyarul annyit jelent hogy: mamlasz!

S Gyorgye ha ezt a szót halotta, csak mosolygott magában, s gondolta:

Szapary István gr., a javaslatban az egyházi férfiak háttérbe szorítását látja. Beszélnek közvéleményről, mely ezt a reformot követeli. Csak hogy tudjuk, hogyan készül ez a közvélemény. Megvásárolják a lapokat és azokkal a megvásárolt lapokkal csinálnak közvéleményt. Ezekre ő csak nem hallgat és nem is szavazza meg a javaslatot. Az anyakönyvek jelenlegi vezetői hivatásból vezetik az anyakönyveket s így az ő anyakönyveik sokkal megbízhatóbbak, mint azoké lenne, akik csak mellékfoglalkozásból fogják vezetni. Várjunk ezzel a reformmal, most még van időnk rá. Ismétli, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Szontagh Pál utal arra, hogy a régi időben a papok kiváltsága volt az irástudás, és tudomány, de hát ez a kiváltság is megszűnt. Régebben a telekkönyvvezetés, az adás-vevés szerződéseinek megkötése is a papokra volt bízva, de fejlődött, haladt az élet és a papok szolgálata elégtelennek bizonyult; be kellett hozni a telekkönyvvezetés institucióját. Hát így vagyunk az anyakönyvekkel is: a papok szolgálatainál az élet többet, pontosabbat kíván. Es ezért pártolja az állami anyakönyvek behozatalát. A papok elfoglaltak, amikre sok példát tud. (Helyeslés.)

A vitát bezárták.

Hieronimi Károly belügyminiszter felel a főlhozottakra. Ami a czélszerűségi kifogásokat illeti, elismeri, hogy a közigazgatás reformja figyelemreméltó körülmény, de ott van a tapasztalat: hány helyütt, nevezetesen a germán nemzeteknél, behozták az állami anyakönyveket, teljesen függetlenül a községi adminisztrációtól. Ezenképen mi sem a francia példát követjük, hanem tartunk a germánokkal, akiknek az állami anyakönyvvezetés sikerült a községi adminisztrációtól függetlenül. Ez institució jószág is, mint minden másé, jórészt annak szervezésétől függ. — Közéget ebbe a szervezetbe kapunk, mert há' istennek vannak erre hivatott embereink. — Utal arra, hogy a jelenlegi anyakönyvvezetésben is volt hiba, a többek között az, hogy az anyakönyveken ejtett javításokat a legtöbbször nem terjesztették be a megyénéél lévő anyakönyvmásodlat számára. Sok helyen van 200—300 lélekre 2—5 anyakönyvvezető, sőt Brassóban 16, az a 10,000 anyakönyvvezető tehát még távol sem bizonyítja, hogy a közönség el van látva, mert pl. csak 74 százaléka a katolikusoknak kapja helyben az anyakönyvvezetőt, a többi felekezeteknél még sokkal rosszabb az arány. Az időszerűség kérdése minden javaslatnál főlhozatik és nincs reform, a melynél föl ne lehetne vetni, de az nem ok valamely szükséges javaslat elődázására, épséggel ennél a javaslatnál, melynél az időszerűség argumentuma sem jogos. Utal arra, hogy az állami anyakönyv még csak nálunk, Oroszországban és a skandináv államokban nincs behozva. És még se volna az időszerű? Ajánlja tehát a javaslatot elfogadásra. (Élénk helyeslés.)

Zichy Nándor félreértett szavait igazítja helyre.

Tíz tag névszerinti szavazást kért, melyet az elnök elrendelt.

Elnök a szavazások összeolvasása után jelenti, hogy a javaslat elfogadása mellett szavazott 102 főrendű, ellene 96, így tehát a javaslatot 6 többséggel elfogadták.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónk távirata.) A főrendiházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A részletes tárgyalás során Császka és Odescalchi Arthur egyes módosításokat nyújtottak be, de a főrendek valamenynyit elvetették, a javaslatot változatlanul elfogadván, mi a liberális táborban élénk lelkesedést keltett.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 10.

Gyorsan pergett le a tegnapi városi közgyűlés. A városatyák sem mutattak az ülés iránt nagy érdeklődést, s a padokban csak itt-ott ültek képviselők.

A költségvetést, s a vágóhídi díjakról szóló tanácsi előterjesztést a közgyűlés elfogadta.

A tüzrendészeti szabályrendelet megváltoztatására egy bizottságot küldtek ki, mely bizottság a kérelmező gájiak érdekeinek szem előtt tartásával fog előterjesztést tenni.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk ez:

*

F á b i á n László főispán elnökle alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Sarlot Domokos, Varjassy Lajos, Institoris Kálmán, Perger János, Kádas Kálmán, ifj. Lócs Rezső, Virágh Lajos, Szondy Béla, Dániel Kálmán, Bund Henrik, Szalay Károly, Reicher Károly, Urbányi Béla, Kabdebó János, Sorbán János, Tarjányi Vilmos, E. Ilés László, Réthy Viktor, Nesnera Aladár, Pekár Károly, Hegedűs László, Schusztér Henrik dr., Millig József, Szöllőssy Károly, Avarffy Ferencz dr., Szathmáry János, Vass Gusztáv, Vizer Péter, Múlek Lajos dr., Steiner Jakab, Péterffy Antal, Müller Károly, Meisztrovits János, Kilényi János, Posgay Lajos dr., Pless Mór, Bauer Gyula, Nagy Kálmán, Millig Mátyás, Mitter József, Domonkos Lajos, Tedeschy Viktor, Magyary Ferencz, Jankovits György, Walfisch Armin, Madarász Antal, Szelle József, Barabás Béla dr., stb.

Elnök F á b i á n László főispán megnyitja az ülést, mely után tudomásul vette a törvényhatósági bizottság a polgármesternek szeptember hóri szóló — lapunk által egész terjedelmében közölt jelentését.

A kereskedelemügyi miniszter a foglalkozást közvetítő és cselédszerző ipar gyakorlása tárgyában létesített szabályrendeleten módosítást kívánt. A módosított szabályrendelet jóváhagyását a közgyűlés tudomásul vette.

Az állandó bíráló választmány a városi törvényhatóságban ülésel és szavazattal bíró virilisták teljes névjegyzékét, a felszólamlások figyelembe vételével, véglegesen összeállította, s a közgyűlésnek bemutatta.

B u n d Henrik főszámvevő a számvevői hivatalnál felmerült nagy anyaghalmazra való tekintettel egy irodai segédügyi állás szervezésére vonatkozólag tett előterjesztést. A 700 frttal javadalmazott állás a jövő év elejétől szerveztetnék, s ez állás annyival is inkább szükséges, mivel a számvevői hivatal 1870 óta csak ugyanoly nagy irodai személyzettel dolgozik, holott azóta a munka, az anyaghalmaz tetemesen gyarapodott. A k ö z g y ű l é s a z á l l á s s z e r v e z é s é t k i m o n d t a.

A városi toronyörök kérvényezték, hogy fizetésük 270 frtról 300 frtra emeltessék. A közgyűlés a kérvénynek helyt adott.

A tanács javaslatba hozta, hogy a közgyűlés a vágóhídi díjakat emelje föl, mivel a jelenlegi díjak a fentartási költségeket nem fedezik. A tanács javaslatba hozza, hogy a mészárosok és hentések fizessenek ezentúl a szarvasmarhák után 2 frt 05 kr helyett 2 frt 10 krt, borjúk után 53 kr helyett 60 krt, juhok, kecskék után 17 kr helyett 25 krt, báránygölyve után 12 kr helyett 15 krt, a husz kilon aluli sertések után 50 kr helyett 70 krt.

Bauer Gyula az előterjesztést nem fogadja el, mivel általa a szegény nép van terhelve, kéri egy bizottság kiküldését.

T e d e s c h y Viktor részletesen fejtegeti, ismerteti a közbérlő keletkezésének történetét, ama mizériákat, melyek annak létezése óta nap-nap után felmerülnek, a költségvetés állandó emelkedését, s ezeket egybevetve arra az eredményre jut, hogy van palotaszerű vágóhidunk, mely a vágási díjak emelkedésére, nagyon megdrágítja a megélhetést. Indítványozza, hogy küldjön ki a közgyűlés egy bizottságot, melybe belevonná az érdekelt iparosokat, s mely bizottság a mai javaslatot eltérőleg kontemplálná a kérdés megoldását.

S a l a c z Gyula nem volt elkészülve arra, hogy a javaslat tárgyalása alkalmával a vágóhíd történetére is visszatérnek s ebből kifolyólag a két-háromszorosan is ellenőrizett tanácsot hibáztatják.

A marhafogyasztás tetemesen csökken, s épen ezért csodálatos, hogy a hus mégis drága, s midőn a vágóhídi díjakat emelik, nem a közönséget terhelik, csupán ama iparosoktól kívánnak méltányos összeget, a mészárosoktól, kik kedvező üzletviszonyok között élnek.

Maga a vágóhíd pedig bármennyibe került is, kifizeti magát, s nagy előnyére van a közegészségügynek, s olyan épület, melyre Aradnak bármely polgára büszke lehet.

Ezek előrebocsátása után ajánlja elfogadásra a tanács javaslatát.

Steiner Jakab hozzájárul a Bauer Gyula indítványához, szavai nagy derűtséget keltek.

D o m o n k o s Lajos hozzájárulna az előterjesztéshez, ha a mészárosok a fogyasztó közönséggel fizettetnék meg az adót. De ez nem így van, (Felkiáltások: Szavazzunk! Szavazzunk!)

Ezután elnök szavazás alá bocsájtotta a kérdést.

A tanács javaslata mellett szavazott 33 városatyá; Bauer Gyula indítványa mellett 21. Így a közgyűlés a tanácsi javaslatot 12 szavazattöbbséggel elfogadta.

Arad szab. kir. város 1895. évre készített költségvetésének statisztikai nyugdíj alapra tett költség előirányzatát a közgyűlés változatlanul elfogadta.

Olvasatott az aradi görög kel. szerb hitközség ajánlata a Kelemen-téri 8. számú ház eladása iránt. A közgyűlés a — tanács javaslata szerint — oda határozott, hogy az említett házat csupán 3000 frtért veszi meg, de a törvényekre való tekintettel a kérdés érdemleges tárgyalását a jövő havi közgyűlésre halasztotta el.

Az utcai tisztításoknál felmerült több kiadásokra vonatkozólag a közgyűlés azt határozta, hogy a hiány az átírási díjaknál felmerült 4000 frt többletből fedeztessék. Ugyanezt határozta a közegészségügyi kiadásoknál felmerült hiány fedezésére.

N e s z e l Ferencz városi ellenőrt hosszas fegyelmi vizálat után nyugdíjba helyezték. Most aziránt folyamodott, hogy a fegyelmi eljárás alatti tisztii fizetése folyóva tétessék, s hogy tisztii óvadéka visszautalványoztassék.

A pénztárvizálati jegyzőkönyv bemutatása után a tanács részletes jelentést tett a város részére a jövő évben szükséges világi-üzleti anyagok, továbbá a szegények házában elhelyezett és a rendőrség által letartóztatott egyének részére szükséges kenyér szállítása iránt tartott árlejtések eredményéről. Ezeket a közgyűlés jóváhagyta.

A versenytéri árverés eredményét jóvá nem hagyta a közgyűlés.

Ezután B a b e s Gyula, G r e c z e l Róza, Bogdán Péter, Jungmann János, Petrovits Mihályné, Guttman Samu, Kinczig Márta, Lakatos Tóth László, Kotsis Lajos, Molnár Samu és Don Constantin által emelt új épületekre a 10 évi községi adómentességet megadták.

H a d a n y á k József nyugdíj iránti kérvényét kiadják a nyugdíj-bizottságnak.

F e k e t e József fizetésfelemlési kérvényét méltányolta a közgyűlés, s annak helyt adott.

A polgármester elrendelte, hogy Leitner Ernő dr. lakását Pernyárába helyezze át, hova működési köre köti. Ezt Leitner Ernő dr. városi orvos megfélebbezte. A tanács javasolja, hogy a közgyűlés ne határozzon addig, míg a közigazgatási bizottság erre nézve előterjesztést nem tesz.

A szervezeti szabályzat határozottan kimondja, hogy a városi orvos tartozik kerületben lakni. Most pedig úgy áll a dolog, hogy három különböző kerület orvosa egymáshoz teljesen közel lakik, s kerületében egyik sem.

Mikor a szabályzat létesült, akkor a külvárosok még nem voltak kellőleg benépesülve, s laképületekkel ellátva. Most azonban másként áll az ügy. Eppen ezért a szabályzat 47 §-ának módosítását, illetve a kerületi orvosok hivatalos körletének és lakásának szabályozását elrendelte.

A közgyűlés a csatorna-építési bizottság elnöki tiszttét P a r e c z István, jelenleg betegesen fekvő gazdasági tanácsos helyett ideiglenesen S a l a c z Gyula polgármesterre ruházta át.

Ezzel együtt a polgármester V i r á g h Lajosnak a mérnöki hivatal közvetlen vezetésétől való felmentését hozta javaslatba, mivel a főmérnök a csatornázási munkálatokkal nagyon el van foglalva. Ezzel együtt a mérnöki hivatal vezetésére N a c h t n e b e l Ödönt hozza javaslatba, s egy 100 frtig terjedhető havi fizetéssel dotált kisegítő-mérnök alkalmazását. A javaslatot a közgyűlés elfogadja.

A M u n k H. és fiaival a jövő évre szükséges tűzifa szállítása iránt kötött szerződés

tárgyalásánál Varga József asztalosmester szólalt fel, s oda nyilatkozott, hogy az átvételt eszközölő bizottságban nagyon kevés a szakértő. Maga rézéről mossa kezeit, ha a város ennek karát látja.

Szalacs Gyula a szerződés jóváhagyását javasolja, mivel az előnyös a városra. A közgyűlés így határozott.

Több bérleti szerződés jóváhagyása után Polónyi Jenő dr. orvosi oklevelét hirdették meg.

Az újonnan épített cs. és kir. lovassági laktanyához vezető ut kiépítése iránt folyamodott a katonai parancsnokság. Az egész építés 194 frt kiadást okoz.

A kérdésnél E. Illés László emelt szót, s tiltakozott az ellen, hogy a megállapított szabályrendelet alól terület-tulajdonos — mivel az az államvasut — kivétessék. Virágh Lajos bebizonyítja Illésnek, hogy a dolgot, sem az ő előbbi felszólalását nem értette meg. Végül a közgyűlés az ut kiépítését határozta.

Az országos szőlőoltványtelep igazgató-ságának egy a Marostól az élővízcsatornáig terjedő töltés kiépítésére az előzetes engedélyt megadták, majd a Kiss-Ernő utcát a csatornahálózatba felvenni határozta. E munkálatok 5900 frtot igényelnek, mely összeget a közgyűlés e célra megszavazott.

A városi alsótoku iskolában a leköszönt Szöllőssy Károly és eltávozott Széchy Akos helyébe Kovács Vinczét és Wlasczil Károlyt, rajztanítónak pedig Wagner Agostont alkalmazzák. A városi kereskedő tanonciskolánál üresedésbe jött állásra szintén Kovács Vinczét választották meg.

Igaz György és társai, gáji lakosok az iránt folyamodtak, hogy a tűzrendészeti szabályrendeletet változtassa meg a közgyűlés olyképen, hogy a takarmányok egész éven át, csak az épülettől tíz méternyire legyenek elhelyezhetők. Ennek megbeszélésére egy háromtagú bizottságot küldött ki, mely bizottság a gazdák jogos kívánalmainak és érdekeinek szem előtt tartásával fog a szabályrendelet elmozdított szakaszának megváltoztatására vonatkozólag előterjesztést tenni.

A pénzügyigazgatóság által szeptember hóban elő és leirt állami adók után elő és leírandó községi adók tárgyában tett a tanács jelentést, mely tudomásul szolgált.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 766.5 milliméter. délután 2 órakor 766.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 13.2, délután 2 órakor C° + 15.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 1, délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 11. —

Enyhe. — Ködös. — Jelentékeny esapadék nélkül.

HIREK.

Október 11. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Placidia. — Protestáns naptár: Placidia. — Görög-keleti naptár (szeptember 29.): Kiriák. — A nap két 5 óra 57 perccor, nyugszik 5 óra 8 perccor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemez díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. földszint.

Október 12. Arad megye közigazgatási bizottságának ülése, délelőtt 9 órakor.

Október 14. Az aradi gazdasági egyesület rendes évi közgyűlése délután 1/3 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

A virilisták.

— Végleges lista. —

Tegnap lett megállapítva véglegesen Arad város jövő évi virilistáinak névjegyzéke. A névsort itt adjuk, azon megjegyzéssel, hogy a csillaggal jelöltek adója kétszeresen van számítva.

Neumann Adolf ifj. 2898 frt 29 kr, Neumann Ede 2827 frt 84 kr, Neumann Dániel 2827 frt 84 kr, Neumann Samu 2824 frt 84 kr, Neumann Adolf 2827 frt 84 kr, *Walder Gyula 2764 frt 38 kr, Bing Vilmos 2440 frt 98 kr, Gutzjahr Mihály 2391 frt 92 kr, *Wadovszky

Gusztáv 1937 frt 22 kr, *Bonts Döme 1933 frt 60 kr, *Metianu János 1891 frt 18 kr, *Rozsnyai Mátyás 1890 frt 40 kr, Éles Armin 1750 frt 50 kr, *Petkó Lázár 1730 frt 80 kr, *Szilágyi Ede dr. 1535 frt 90 kr, Münz Ferencz 1480 frt 86 kr, *Szella József 1465 frt 84 kr, *Weidenfeld István dr. 1405 frt 14 kr, Weisz Dávid 1330 frt 64 kr, Spitzer Ignác 1316 frt 93 kr, *Müller Gyula 1311 frt 40 kr, *Robitsek Agoston dr. 1136 frt 96 kr, Domány József 1114 frt 92 kr, Tóth József 1109 frt 42 kr, *Hász Sándor 1107 frt 28 kr, *Müller Károly 1105 frt 32 kr, Hermann Gyula 1067 frt 75 kr, *Reinhart Fülöp 1059 frt 80 kr, Kiss István 1057 frt 88 kr, Kristyórá János 1038 frt 20 kr, *Schwartz Simon 1022 frt 92 kr, Andrányi Károly 1020 frt 14 kr, *Ring Lajos 995 frt 50 kr, Heller Jakab 968 forint 32 kr, Glück Károly 945 frt 32 kr, *Vizer Péter 881 frt 96 kr, *Dobiáschi József 867 frt 66 kr, Kishalmy Ferencz 853 frt 10 kr, *Vinter Adolf 843 frt 86 kr, *Bólyos István 814 frt 96 kr, *Antonescu Döme 804 frt 80 kr, Bing Ede 794 frt 29 kr, Marek Samu 786 frt 97 kr, Kornay Károly 771 frt 28 kr, Heim István 756 frt 30 kr, Lusztig Adolf 753 forint 10 kr, *Remetei F. Károly dr. 745 frt 22 kr, Reisinger Zsigmond 741 frt 61 kr, *Avarffy Ferencz dr. 718 frt 96 kr, *Fényes Kálmán dr. 717 frt 60 kr, Lusztig Armin 716 frt 50 kr, Simalya Mihály 713 frt 60 kr, *Szalay Antal 688 frt 88 kr, Weiss Sándor 687 frt 48 kr, Széchenyi Mátyás 685 frt 22 kr, Freyberger József 684 frt 91 kr, *Barth Lajos 679 frt 86 kr, *Simay István 679 frt 76 kr, *Földes János 665 frt 38 kr, Zemplényi Sándor 649 frt, Reich B. Károly 648 frt 81 kr, Réthy Viktor 646 frt 50 kr, Pohl Károly 643 frt 60 kr, *Kotsis Lajos 615 frt, Mayer Miksa 607 frt 29 kr, *Réthy Lipót 578 frt 87 kr, *Fényes Dező 557 frt 40 kr, Mosóczy István 543 frt 64 kr, *Sallay Béla dr. 538 frt 28 kr, Thuray András 517 frt 12 kr, *Nikodém János 510 frt 86 kr.

Pótagok: Mihalik József 509 frt 48 kr, Kuttu Gyula 480 frt 17 kr, Grünberger J. M. 477 frt 34 kr, Goldschmidt Mihály 475 frt 62 kr, Lengyel Lőrincz 474 frt 05 kr, May János 445 frt 67 kr, Illmann Ottó 443 frt, Edelmüller József 440 frt 02 kr, Rauner Miklós 438 frt 79 kr, Spiegel Lipót 435 frt 30 kr, Pollák Ignác 419 frt 73 kr, Hendl József 309 frt 05 kr.

— Az „Aradi Közlöny“ előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani s hátralékos előfizetési díjait beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében semmi akadály ne álljon be, kérjük egyszerűen, hogy az „Aradi Közlöny“-t ismerőseik, barátaik körében terjesztani sziveskedjenek. Előfizetés: egy óra helyben 1 frt, vidéken 1 frt 20 kr.

— A hivatalos lapból. A király az igazságügyminiszter előterjesztése folytán Vita Sándor kolozsvári főügyészt a kir. kuriához rendes és Trux Hugó budapesti ítélő táblai bírót a kir. Curiához szármelotti bíróvá, Ziegler Emil marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai bírót a kolozsvári Kostk a Géza marosvásárhelyi kir. törvényszéki, elnököt a marosvásárhelyi kir. ítélő táblához tanácselnökké, Kozma Gyula marosvásárhelyi kir. ítélő táblai bírót a kolozsvári kir. ügyészséghez főügyésszé nevezte ki.

— A Bibics-féle ösztöndíjasok. A Bibics-féle 210 frtos ösztöndíjaz az aradi főgymnázium és állami főreáliskola növendékei közül hárman élvezik. A három jeles előmeneteli ifju a következő: Kovács István gym. III-ik osztályu, Kilény Kálmán reál. IV-dik osztályu és Pók Rezső gym. VI-dik osztályu tanuló.

— Vasutbejárás. Kátai Ferdinánd acsu-vai iparvasutjának közigazgatási bejárása e hó 16-án lesz megtartva.

— Jom kipur. Amint az esthajnal feltűnt az égen, fölhangzott a földkerekségen minden izr. templomban és imaházban a fenséges Kolnidre s a hívő zsidók őszinte bűnbánatban keresték és kérték a hatalmas Jehovától bűneik bocsánatját. A mi izr. polgártársaink is mind templomba mentek a tegnapi napon és zűfö-lásig megtelt a templom. De nemcsak Istennek e hajlékaiban, de az utcákon is nagyon meglátszott az ünnep — ott, a hol máskor a fényes villamos és gázlámpák messze szórták ragyogó fényüket, most szo-

moru sötétség honolt s az utcai nyüzgés, zsvaj, forgalom mind lecsendesedett. Így tartott ez unalmas némaság egész az estig, amikor az esthajnalcsillag feljöttével elmúlt az ünnep és kezdetét vette az új, pezsgő élet.

— Differitisz a megyében. Az utóbbi időben többször kellett levelezőnk jelentései alapján azt a szomorú hírt közölni, hogy a megyében a differitisz itt is, ott is fellép. Most Soborsinból jelentik, hogy a községben nagy mérvben uralkodik a differitisz, bár mindent elkövetnek a továbbterjedés meg-gátlására.

— Az igazságügy köréből. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Hofbáner János világi lakost a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

— Fehér nyul a vadászaton. Kisjenő röl írja levelezőnk: A napokban nagy hajtó-vadászat volt községünk határában, melyen Fábian László főispán és Szathmáry Gyula alispán is részt vettek. Az eredményteljes vadászat annyiból nevezetes, mivel azon Bayer József, kisjenői gyógyszerész egy hófehér vadnyulat lőtt. A ritka példányu vad jól kifejlett, a hasán kissé sárgás. A fehér nyulat felküldték József főher-czegnek.

— Utóállítás a megyében. Most folynak a katonai utóállítások Arad megyében; ezne az aradi 33. gyalogezred parancsnoksága részéről részt vesznek; Mihajlovis százados és Sabljár főhadnagy. Az utóállítás most Eleken folyik.

— Tűz a belvárosban. Tűzilárma hangzott tegnap a városban, a harangokat is megkon-dították egy párszor, a fecskendők és szerko-csik pedig gyorsan robottak a színhelyre, honnan a tüzet jelezték. A tűz eddig ismeretlen okból, a Széchenyi-utca 1. szám alatt ütött ki, a kávéház egyik mellékhelyiségében. A tüzoltóságra nem volt szükség, mivel a la-kók idejekorán gátat vetettek a veszedelmes elem továbbterjedésének. A kigyulladt kam-rában nagymennyiségű cognac, pálinka égett el, illetve semmisült meg. A kár nem nagy; a tárgyak biztosítva vannak.

— Elégett takarmány. Levelezőnk írja: Apatelken e héten egy odaváló gazdát csapás érte. Löwy Márkus a károsult gazda neve, kinek a télire összegyűjtött takarmányát, a gondatlanságból eredő tűz elhamvasztotta. Az elégett takarmány értéke 240 frt.

— Elfogott lélekkufár. Szerencsés fogást csinált tegnap az aradi rendőrség: elfogott egy Körmeny Julianna nevű mezőuri koros-márosnét, aki egy Szabó Eszter nevű leány lelkét akarta áruba bocsátani. Epen alkudozott egy kufárral, akinek megtetszett a szende arcú leány, midőn elfogták. Nyolcz napi el-zárásra ítélték, melynek letöltése után háza fogják tolonczolni illetőségi helyére.

— Fizetésektelen czég. A bécsi hitelezői védegyelet jelentése szerint Fekete István m-p écska i kereskedő fizetésektelenséget jelentett be.

— Szeretik a sonkát. Közelednek a hosz-szu, téli estek, a vidám disznó-torok, kezdőd-nek a sertéslopások. Mert hát hiába, nemcsak azok szeretik a sonkát, kiknek megadatott az a kegy, hogy sajátjukból elégíthetik ki em-beli vágyukat, de azok is — és sajnos ezek többen vannak — kiknek nincs módjukban e fajta gurmaderiajukat lecsillapítani. Így a nagy péli határban — mint levelezőnk írja — a napokban Pántye Mihály 8 disz-náját hajtották el ismeretlen tettesek. A csendőrség nyomozása eddig még nem tudott eredményt felmutatni.

— Tanítóválasztás karhatalommal. Körösszeg községben a megüresedett tanítói állás betöltése teljesen megzavarta a lakosság közt eddig fennállott békés egyetértést. Októ-ber 7-ikére volt kitűzve a választás, de már napokkal előbb oly izgatottság volt a község-ben, hogy a főszolgabíró szükségét látta an-nak, hogy karhatalom kirendelését kérje az

az alispántól. A választáshoz kirendelt négy csendőrt kevésnek látta a főszolgabíró az esetleg kitörhető forrongás elnyomására. Az alispán táviratilag kért felvilágosító tudósítást a főszolgabírótól.

— **A mosztári nagybirtokos.** Zomborban már napok óta nagy feltűnést keltett egy finoman öltözött urieber, ki mindenütt Szadits Szeptovár mosztári nagybirtokosnak mutatta be magát. Elbeszélte, hogy leányát a jövő hónapban feleségül veszi egy zombori földbirtokos s ezért a kelengyét is Zomborban akarja összevásárolni. Különösen három nagy czégnél választott ki sok ruhanéműt és a mikor fizetésre került a sor, órájára nézett s azt mondotta, hogy délutáni két óra előtt a postán nem adják ki a pénzt, a mi nagyon kellemetlen neki, mert addig is több helyen sürgős fizetni valója van. A kereskedők jóhiszeműen kölcsönöztek neki kisebb-nagyobb összegeket, de a visszafizetést hiába várták két órákor. Mikor a boszniai nábob estig sem jelentkezett, feljelentették a városi főkapitányságnál, mely a nyomozást azonnal megindította. Tegnapelőtt fogták el Baján, ahol hasonló módon akarta megkárosítani a kereskedőket.

— **Munkászavargás Barcstelepen.** A barcstelepi hajó- és vasuti munkások sztrájkja mind fenyegetőbbé kezd válni. Szombaton a munkanélküliek el akarták kergetni a munkában levőket s a közbelépett csendőrségnek ellene szegültek. Köveket dobáltak meg a csendőröket, sőt két munkás olyan vakmerő volt, hogy megradták az egyik csendőr szuronyos fegyverét. A csendőrök a két rakonozatlankodót súlyosan megsebesítették. A szolgabíró állandóan a telepen van, de csak 27 csendőr áll rendelkezésére, a kiknek igen nagy területen kell fenntartaniuk a rendet. A zagargók főkolompasait letartóztatták és átkísérték Szigetvárra.

— **Egy volt színésznővendék letartóztatása.** Az elmúlt napokban történt, hogy W a h r m a n n Ede budapesti lakost meglópták több ezer forint erejéig Damjanich-utcai nyaralójában. Ennek a lopásnak a szomorú folytatása játszódott le tegnap délelőtt a főkapitányságnál. A lopás elkövetésével ugyanis mindjárt a tulajdonos szolgáját gyanúsították, a kit még akkor le is tartóztattak. Tegnap délelőttre idézték meg a szolgáló feleségét, a kit azzal gyanúsítanak, hogy tudott a lopásról. Ennek a nőnek az előélete nagyon érdekes. Még csak nem is olyan régen növendéke volt egyik színképezdének. A feltűnő szépségű, és tehetséges fiatal leánynak tanárai szép jövőt jósoltak, a mely azonban nem következett be. A szép leány, a kinek sok előkelő ur udvarolt volna szívesen, szerelmes lett a közönséges szolgába. Lemondott a szép jövőről és szíve sugallatát követve, felesége lett a szolgának. Férje akkor kapott alkalmazást Wahrmannál, akit most az elmúlt napokban meglóptott. A még mindig feltűnő szép nő siránkozva védekezett az öt vallató rendőrkapitány előtt, de hiába, mert annyi gyanu merült föl ellene, hogy ő is tudott a lopásról, hogy a kapitány kénytelen volt őt is letartóztatni.

— **A legújabb repülőgép.** G a n s w i n d -Hermann, az ösmertnevi német feltaláló, már régóta faradzik egy repülőgép feltalálásán. Berlinből most azt írják, hogy Ganswindtnak félig-meddig sikerült a problémát megoldania. A feltaláló Berlin közelében lévő schönebergi műhelyében a napokban a császár utasítására megjelent egy katonatisztkéből álló szakbizottság élén a porosz vezérkari főnök a megvizsgálta a készülékben levő repülőgépet. A bizottság az új repülőgépről oly kedvező jelentést tett. **V i l m o s** császárnak, hogy az a feltalálónak rögtön rendelkezésére bocsajthatta a katonai vasutiépítő szakosztály műhelyét, hogy repülőgépét ott fejezze be. Ganswindt repülőgépe szerkesztésénél abból az alaptételből indult ki, hogy a gépnek a képzelhető legnagyobb szárnyfeszítés, szilárdság és pontosság mellett minél csekélyebb súlynak kell lennie. Ezt a problémát elég szerencsésen oldotta meg, a mennyiben a hét és fél méter magas, kizárólag aczéllal és alumíniumból készült repülőgép csak másfél

mázsa nehéz. E mellett egyik-másik elsőrangú feltétel az volt, hogy a szárnyak a leggyorsabb mozgás mellett se fejtsenek ki számbavehető ellenállást a levegő ellen. Ezt a kérdést úgy oldotta meg, hogy a tizennégy méter hosszú szárnyakat sok száz, erősen megfeszített, hajszálnyi vékony aczélluzalok tartják, a melyeket ismét számtalan alumíniumvesszők és keresztkapcsok kötnek össze. Ezek a végtelenül finom, nagyító üveg alatt kiélelt huzalok szinte ellenállás nélkül hasítják a levegőt, azonfelül leköszörült ferde lapokkal még mint szárnyak is működnek. Ganswindt azt állítja, hogy ez általa feltalált szerkezet nélkül a repülőgép problémáját egyáltalán nem lehet megfejteni. A gép előremozgása a tengely ferde állítása, az oldalmozgás pedig az egyik szárny forgása következtében történik. A mozgathoz szükséges erőt egy nagyon csekély súlyú Ganswindt-féle gép szolgáltatja.

— **Főkonzul a börtönben.** Dr. P a l i t s e k Antal volt new-yorki osztrák-magyar főkonzul, kit sikkasztás miatt letartóztattak, átadták az országos törvényszéknek, hol az ugynevezett honorációrok czellájában helyezték el. Palitsek egészen meg van törve és láthatólag megöregedett. Beszolgáltatása után a sikkasztó konzul a törvényszék alelnöke azonnal kihallgatta. — A Ruszits-féle afféren kívül, még a new-yorki német poliklinika kárára, a melynek igazgató tanácsosa volt, is sikkasztott Palitsek és több rendbeli kisebb-nagyobb olyan adósságot csinált, melyek nem a polgári, hanem a büntető bíróság elé tartoznak. A külügyminisztérium, mely a megejtett fegyelmi vizsgálat alapján már két hete megfosztotta a sikkasztó főkonzult állásától, szabad kezet engedett az igazságszolgáltatás folyásának.

— **A czár betegsége.** Pétervárról jelentik: A czár egészségi állapotára vonatkozólag terjesztett túlzott híreszteléseket elfogulatlan oldalról szenczációt hajhászó kombinációknak tekintik. Többek közt azt is híresztelték, hogy a czár elmezavarodottságában vonakodott volna, Yaltában a még atyja által épített villában meghalni és hogy a egyszerű park kellő közepén koporsót állíttatott fel. Tudvalevő, hogy II. Sándor czár iránti kegyeletből a yaltai villában minden változatlan maradt. Halála óta a villa lakatlan, a miért is a czár a park közepén új, szerényebb palotát építtetett családja részére. A mi pedig a koporsót illeti, úgy a nagy vízmedence közelében, marschallniel rózsáktól, a czárewna kedvenc virágaitól körülvéve tényleg évek óta látható egy Pompejben kiásott sarkofág, a melynek különben semmitféle rendeltetése sincs. Hogy mind e találgatásoknak véget vessenek, elhatározták, hogy a czár állapotáról naponként jelentéseket fognak kiadni. Egy hamburgi távirat jelenti, hogy a görög király Lübeckből ideérkezett. Hír szerint a király egyenesen Korfuba utazik az orosz czár fogadására. A pétervári hivatalos lapnak jelentik Livádiából: a czár és czárné délből Altodorba kocsiztak Mihajlovics Péter Sándor nagyherceghez és négy óra hosszáig maradtak ott.

—x— 60000 forint a főnyeremény a lemergi kiállítású sorsjegyeknél, mely 10% levonattal után késszépben fizetetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás már október 16-án lesz.

GYÁSZROVAT.

† Koch Sarolta elhunytáról vettük őszinte részvételt az alábbi gyászjelentést: Koch Mór és neje szül. Pollák Henriette mint szülők, özv. Pollák Mórné mint nagyanyja úgy a maguk valamint Sándor, Dániel, Teréz, Janka, Manó és Károly testvérei, továbbá számos rokon, jó barát és barátóné nevében, fájdalomtelt szívvel jelentik a kedves felejtethetlen gyermek, unoka és tervternek: S a r o l t á n a k f. évi október hó 9-én reggeli 4 órákor virágzó életének 18-ik tavasza hosszas és kínos szenvedés után történt jobblétre szenderültét. A megboldogult hült tetemei f. évi október hó 11-én d. u. fél 3 órákor fognak a Hunyady-utca 1. szám alól örök nyugalomra helyeztetni.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) A „Kölcsey-Egyesület“ pénteken, október 12-én, d. u. 5 órákor saját helyiségében választmányi ülést tart következő tárgysorozattal: 1. Elnöki szó. 2. Jegyzőkönyv fölolvásás. 3. Pénztárnok jelentése. 4. A rendkívüli közgyűlés programja. 5. Új tagok fölvétele. 6. Indítványok. Aradon, 1894. október 10. Szóllóssy Károly titkár.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Oktober 11. (Csütörtök) Szegény Jonathán, operette.

Oktober 12. (Péntek) Otthon, színmű. (Előszór.)

Oktober 13. (Szombat) Otthon, színmű. (Másodszór.)

Oktober 14. (Vasárnap) Délután Ördögűző huszártiszt. Este Asszony verve jó, népszínmű. (Előszór.)

A csók.

— Október 10. —

(v.) Kellemes alkalomul szolgált a tegnapi est arra, hogy a közönség közelebbi ismerettségét kössön Novák Irén, a nagyváradiak által annyira dédelgetett naiva tehetségével, minekutána alig van szerep, a mely egy nait jobban kipróbálna, mint éppen a „Csók“ Marittája. Ugyancsak ambicionálnia kell annak a fiatal, jóformán még a színpadiszereplés kezdetén álló színésznőnek a saját erejét, a ki erre a nagy vállalkozásra képesnek hiszi magát.

Szigoru, igazságos kritikát alkalmazva, elmondjuk, hogy Novák Irén nagyobbára megfelelt a hozzája fűzött várakozásnak. Üde, kedves Maritta volt, a ki édesen csacsogott, vidáman forgolódott a poetikus légkörben s maga részére tudtá hódítani a jó hangulatban lévő közönség tetszését. Felfogása, játéka is megfelelt Dóczy intencziójának; csupán az az egy kifogásunk van ellene, hogy nem fog artani, ha az é r z e l m e k közvetlenebb kifejezésére törekszik több melegséget és szenvedélyt önt itt-ott és illő alkalommal a dikcziójába. Szól ez a megjegyzésünk első sorban és főleg a hírescsók-monológra, mely a tapsok daczára is hidegen hagyott bennünket, nem lévén abban kellő melegség és hev. Szívesen elismarjuk azonban tehetségét s hisszük, hogy a fiatal színésznő legközelebbi alakításában már nem fogunk találni a főnnebb elmondottak tekintetében sem kifogást.

Gál Gyula nemes hévvel játszotta meg Adolárt. Pompásan szavalt és mint mindig, most is nagy rutint árult el. Ugyanezt mondhatjuk Tompáról (Sever), ki az este különösen elemében volt s nagy könnyűséggel jutatta érvényre szerepének szépségeit. Angyal Ilka (Bianka) és Kaczér Nina (Angela) a szokott jók voltak. Kitűnően bevált Carlónak Főriss Pista; jobb humortól duzzadóbb Sobsimust pedig, mint a minő Rónaszékly volt, vidéken nem kívánhatunk.

Egyáltalán az előadás a jobbak közé tartozott; a jelenetek karikacsapásra mentek. Közönség szép számban s minduntalan tapsolta a főb szereplőket.

(*) Az újjaszulett „Élet.“ Négy éve elmult, hogy Vikár Béla irodalmi és társadalmi lapja az „Élet“ csöndben és lankadatlán küzd a társadalmi reakció ellen, a társadalmi szabadság, a liberálisizmus szolgálatában. A lap, mely rövid négy év alatt megmutatta, hogy méltó a közönség pártfogására, most az októberi évnegyedben, ötödik évtolyamával, megizmosodva a h e t i l a p o k sorába lép s megnyerő külsejével s újabb író erőkkal jelenik meg az olvasó közönség előtt. A kitűnően szerkesztett lap előfizetési ára 1 évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Mozsartuca 8.

* Az „Ország Világ“ a heti száma rendkívül változatos tartalommal jelent meg Goró Lajos eredeti rajzain kívül közli Szilávy József és az ifju orleansi herceg arcképét, Európa függő hidjait és sok aktuális képet. Az érdekes cikkeket Váradi Antal dr., Adorján Sándor, Szomor Dossó, Falk Ernő dr., Szomor Emil, Tolnay Lajos, Illés József, stb. írták. Az „Ország-Világ“ előfizetési ára negyedévre 2 frt.

TÁVIRATOK.

Az egyházpoltikai javaslatok.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.) A főrendek előtt fekvő egyházpoltikai javaslatokra vonatkozólag a következőket közlik teljesen megbízható helyről: A liberális javaslatok jórészt azért mentek keresztül, mert a király érthetően tudtukra adta a főrendeknek, hogy megelégette már a viszályt s fordítsák tevékenységüket hasznosabb tere. Ezért sok buzgó katolikus tartózkodott a szavazástól, mivel inkább magyarok, mint katolikusok. Ebből következik összefüggően az is, hogy Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Móríc minden tervükbe beavatták Román Miron metropolitát, de Vaszarj nem, aki szintén jó magyar, amellet hogy egyházának főpapja.

Hogy az állami anyakönyvekről szóló javaslat feletti szavazásnál kevesebben voltak jelen a főrendiházban, mint az utóbbi napokban, ez épen nem véletlen, mert 4—6 szavazattöbbség a javaslat mellett minden esetben biztosítva volt, de mivel több főrendiházi tagnak másutt volt sürgős elfoglaltsága, úgy p. o. Kautz Gyulának, az osztrák magyar bank kormányzójának is, többen az ellenpárt egyegy tagjával kölcsönösen szavukat adták egymásnak, — mint ez Angliában szokásos, — hogy párosával maradnak el, s így történt, hogy 224 rendesen megjelenő főrendi közül csak 198-an voltak jelen.

A szerb király Magyarországon.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.) Ő felsége Sándor szerb királynak Magyarországon való tartózkodása idejére Kotz báró vezérőrnagyot és Polaczki szárnysegédet rendelte melléje kíséretül, kik eléje utazva a szerb királynak, már a határon csatlakoznak kíséretéhez.

Tomori Anasztáz.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.) Tegnap éjjel a régi írói, és az irodalomnak vajmi ritka pártfogói gárdájából dőlt ki annak egyik legérdemesebb tagja, Tomori Anasztáz. Tomori összesen 69 évet élt. Eleinte tanár volt, s mint ilyen collegája és barátja Arany Jánosnak, Szász Károlynak. Leghűbb barátai közé tartozott Jókai Mór is. Tanárkodása alatt nagy vagyont örökölt, s azt a legnemesebben tudta fölhasználni. Az ő bőkezűségének köszönhetjük az egész magyar Shakespeare-t, ő tüzött ki olyan pályázatokat, melyekre támadtak a magyar történelmi tragédiák; »Könyves Kálmán«, »Brankovics György« stb. A képzőművészetekre sokat áldozott: Vörösmarty hátrahagyott családját ő támogatta, stb. Szóval mindenképpen érdemes férfiú hunyt el benne, akinek emléke megmarad a halás utókor előtt.

Oriási jégeső.

Budapest, okt. 10. (Saj. tud. távirata.) Marchegg állomáson jégesővel vegyes felhőszakadás volt. A zivatar elvonulása után a jég egyes helyeken méter magasságnyira állott.

Szilágyi beszámolója.

Pozsony, október 10. (Saj. tud. táv.) Szilágyi táviratban értesítette választóit, hogy nem szombaton, hanem pénteken érkezik, de beszámolóját szombaton tartja. Szilágyi este visszautazik Budapestre, mert

a szerb király fogadtatásán az egész kormány jelen lesz.

Blaha Lujza Pozsonyban.

Pozsony, október 10. (Saj. tud. táv.) Blaha Lujza vendégszereplésre ide készül, életében utoljára. Meghívói előtt akkép nyilatkozott, hogy még egyszer föllép a nagyobb vidéki városokban, aztán végkép visszavonul a színpadtól.

Az új főispán.

Komárom, okt. 10. (Saj. tud. távirata.) Sárközy Aurél főispán ma tartotta bevonulását a vármegye területére és székvárosába. Rendkívül fényes fogadtatásban részesült. A megjelent óriási közönség szívélyesen üdvözölte, a hatóságok küldöttei pedig ünnepi beszédeket tartottak, mikre Sárközy szívélyes szavakban válaszolt. Este bankett és fáklyás menet, valamint serenad volt. Holnap a vármegyén tartják ünnepélyes beiktatását.

A huszti földrengés.

Huszt, október 10. (Saj. tud. távirata.) A lapokban elterjedt azon hír, hogy Huszton a földrengés folytán a házak megrepedeztek és az emberek rémülve szaladoztak, menekültek volna, — nagy tulzás. Egyetlenegy ház fala sem repedett meg, és senki sem menekülhetett rémültében, mert a földrengés nagyon kis mérvű volt, s nagyon rövid ideig tartott.

Zavargás.

Zágráb, október 10. (Saj. tud. táv.) Bamljaniból (otocacei kerület) jelentik, hogy a glagolitikai istenitisztelelet miatt újabb zavargások voltak. A lakosság közül többen, kiket Lokmer plébános az istenitisztelelet elleni izgatás miatt a bíróságnál feljelentett, 4-én éjjel benyomultak a plébános házába, bezúrták az ablakokat és köveket dobtak hálószobájába. A tetteseket elfogták.

A beteg czár.

Krakkó, október 10. (Saj. tud. táv.) Pétervárról ideérkezett jelentések alapján itt tegnap híre járt, hogy a czárnál operációt kellett foganatba venni, a hír azonban alaptalannak bizonyult. Mindazonáltal egybehangzó a jelentések arra nézve, hogy a czár állapota igen komoly és bár közvetlen veszélytől tartani nem kell, mégis szükségesek lesznek oly intézkedések, amelyek az orosz birodalom kormányzatának akadálytalan továbbvitelét biztosítják.

Páris, október 10. (Saj. tud. táv.) Mint a »Piccolo« jelenti, a francia kormány a czárnak felajánlotta, hogy Algirt válassza tartózkodási helyül, mit azonban a czár el nem fogadott. György nagyherceg mindazonáltal hajlandó Algirban néhány hetet tölteni.

Zichy gróf távozása.

Páris, október 10. (Saját tud. táv.) A mai reggeli lapok megleghangu cikkben bucsuznak el Zichy gróf követségi tanácsostól, aki Párisból távozik.

A Japán-kínai háború.

Tiencsin, október 10. (Saj. tud. táv.) A császár tegnap Oconor pekingi angol követet kihallgatáson fogadta. A kihallgatás hosszas és szívélyes volt.

Tiencsin, október 10. (Saj. tud. táv.) Hungsungnál a koreai határon a japánok-

kal szemben 5000 orosz katona állást foglalt.

KÖZGAZDASÁG.

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi okt. hó 9-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 40.—40.5 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 40.—40.5 krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 41.5—42 krig. Fialat közép (pkint 251—320 kg-ron súlyban) 42.5—43. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 46.—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 40.—41.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 46.—47 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 41.5—42. krig. Közép (páronként 220—260 kg-ron súlyban) 41.5—42 krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ron terjedő súlyban) 41.—42.5 krig. Sertés létszám 1894. okt. hó 7-én volt készlet 178,028 darab. 1894. október hó 8-án felhajtott: 3723 drb. 1894. október 8-án elszállított: 1782 drb. 1894. okt. 9-én maradt készletben 174,568 drb. — A hízott sertés ületirányzata: Változatlan.

VIZJELZÉS.

1894. évi október hó 10-én reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzón.

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vizállás	
			estmétr.	estmétr.
Branyioska . . .	+ 11°	borult	+ 4	—
Arad	+ 15°	esős	+ 108	—
Makó	+ 15°	felhős	+ 2	—
Szeged	+ 14°	borult	+ 8	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. október 10.

A m. kir. folyamammérnöki hivatal.

Aradvarosi

Evadberlet
13. szám.

színház.

Havibérlet
13. szám.

Csütörtökön, 1894. október 11-én

A szegény Jonathán.

Nagy operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Wittmann H. és Bauer J. Zenéjét írta: Millöcker Károly.

SZEMÉLYEK:

Vandergold, amerikai milliomos Mexey M.
Tripp Jonathán Hunyady J.
Quikli Tóbiás, impressario Foriss P.
Catalucci, tonorista és zeneszerző Súlyom L.
Bristolone, bassista Csátár Gy.
Novalszky, gróf Szendrei M.
Dr. Dryander Harlette Sugár A.
Molly, cseléd Vandergoldnál Réthy L.
Arabella, Novalszky huga Körösi J.
Bigg, a bostoni egyetem hallgatója Pajor A.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 10. —

Fehér Kereszt szálloda: Kovács Gusztáv vasúti főfelügyelő, Budapest. Deutsch Gusztáv magánzó, Veszprém. Kleinberg Emil fakereskedő, Kolozsvár.

KIS LOTTO.

Brünni:

1, 62, 42, 75, 32.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

L. G. S.-nek
levele ment
postrestant.

Hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a. kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége, a gommose bacillaira lépett fel, minél fogva szőlővesszőket sem Franciaországból, a külföldről általában, sem pedig Horvát-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szőlő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisülni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállító is meg fog büntettetni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

3181/894. lksz.

837 3-3

Hirdetmény.

A kisjenői kir. járásbíró mint tkvi hatóságnak 3178/894. tkvi sz. a. kelt végzésével a siklói községi telekkönyvi átalakítás és az 1892. évi XXIX. t. cz.-ben elrendelt eljárásra kiküldött bizottsága részéről közhírré tétetik, hogy a fentebb jelzett munkálat megkezdésére, illetve helyszíni eljárásra határnapul **1894. évi október hó 17. napjának délelőtt 9 órája** Sikló község házához tüzetett ki s egyuttal felszólítatnak a) mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadalt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okmányokat mutassák fel; b) mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközljék, avagy pedig a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik alapján a telekkönyvi bejegyzés iránt kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírásra az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. illetve az 1892. évi XXIX. t. cz. értelmében szükséges adatokat beszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilváníva mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

c) Azoknak akiknek javára tényleg már megszünt, egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az új bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék illetve, hogy törlési engedély nyilváníttatása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kisjenőn, 1894. évi szeptember 27-én.

Dr. Lázár Zoárd,

kir. aljársbíró.

7/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad sz. kir. város közönsége az élvíz-csatornába torkoló utcái csatornák mint viziművek engedélyezése s vizikönyvbe bevezetése iránt folyamodván, a kérvényt mellékletei s a kulturmérnöki hivatal, mint hatósági szakértő észrevételeivel együtt általában a folyó hó 15-től számítandó 30 napra közzemlére kiteszeni s annak tárgyalására határidőül **1894. évi október hó 22-ik napjának d. o. 10 órájáig** kitűzöm, a tárgyalás helyeül pedig a város székházának tanácsstermét kijelelem.

Egyidejűleg az érdekelteket felhívom, hogy a kérvény tekintetében netán teendő észrevételeiket akár a közzemlére való kitétel alatt írásban akár a tárgyalásnál szóval vagy írásban adják elő, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1894. évi szeptember hó 12.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak 39102/II. 894. sz. a. kelt rendelete nyomán az érdekeltek figyelmeztetése céljából ezennel közhírré tesszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedése folytán a hazai vasutak a **folyó évi október hóban** Bécsben tartandó nemzetközi ménszemlére teherárúért szállítandó ménék után az általános díj-szabási határozmányok (I. rész) 153. lapján a kiállítási állapotokra nézve megállapított kedvezményt, az ugyanezen alkalomból gyorsárúként szállítandó ménék után pedig a kedvezményes teheráru díjtételeket 50% felemelve fogják alkalmazni.

A szóban lévő ménszállítványokat illetőleg az osztrák területen fekvő vasuti vonalokon és ugyanezen kedvezmények nyerendnek alkalmazást.

A kedvezmények számszerű mértéke és alkalmazásának módzatai bármely vasuti állomáson megtekinthetők.

Arad, 1894. évi július hó 28-án.

A városi tanács.

15714/1894.

Hirdetmény.

A nagymélt földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak 42436/94. számú leirata szerint az erdőéri szakvizsgák **folyó évi október hó 22-én** és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcson, Kassán, Mármaros-Szigeten, Debreczenben, Kolozsvárt, Székeiy-Udvarhelyen, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesvárt, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadéri vizsgák pedig az erdőéri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban és Szombathelyen a vármegye házában **délelőtt 9 órakor** fognak megkezdetni és folytatag megtartatni.

Felhivatnak mindazok, kik az erdőéri szakvizsgát vagy a vadéri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfelügyelőkhöz nyújtsák be.

Aradon, 1894. évi augusztus hó 4-én.

A városi tanács.

Közigazgatási bizottság!

1130/1894. K. B. sz.

835. 3-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi 30170. sz. a. kelt rendeletével a borosjenői községi s illetve volt urbéres közbirtokossági erdőben fekvő 5 kat. hold 1175.18 □-öl kiterjedésű honvédségi lőtérnek az ottani volt urbéresektől leendő kisajátítását az 1879. évi XXXVII. t. cz. 55. §-a alapján elrendelvé a kisajátítási eljárás megejtésére az 1881. évi XLI. t. cz. 33. §-a értelmében alakított bizottság **folyó évi október hó 29-én délelőtt 9 órakor** a borosjenői község házához kitűzetik azzal, hogy a tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen, s minden telekkönyvi érdekeltnak a fent ajánlott ár ellen felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvre vétetni.

Miről az összes érdekeltek ezen hirdetmény kibocsátása után azzal értesítettek, hogy a kisajátítási terv és összeírás Borosjenő község házában **folyó évi október hó 14-től 28-ig terjedő 15 napig** egyidejűleg közzemlére tétetni rendeltetett, s hogy továbbá a kiküldött bizottság az 1881. XLI. t. cz. 36. §-a és az 1879. XXXVI. t. cz. 55. §-a értelmében a kisajátítási terv és a nyújtandó kártalanítási ár megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Kelt Aradvármegye közigazgatási bizottságának 1894. évi július hó 7-én tartott üléséből.

Fábán László,

főispán,

Hirdetmény.

A kolera járvány behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak f. évi 78571. sz. a. kiadott körrendelete alapján a következő óvrendszabályok követését és pontos betartását rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmárosok, magán és iparos szállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönbön mindazon magánosok, kik idegen utasoknak, iparos segédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek a Gácsországból, Bukovinából, nemkülönbön a Mármaros vármegyéből érkező utasokat a beszállásuk után azonnal soron kívül, a napnak vagy éjnek bármely szakában a rendőrkapitányi hivatalnál bejelenteni;

2. vendégfogadók, korcsmák és több lakót magokban foglaló házak tulajdonosai kötelesek a trágyát és szemetet az udvarokból minden nap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és házelejét, folyókákat naponta felsepergetni, szemetes vermet, emésztő gödröt, vízlevezető folyókákat naponta mésztejjel fertőtleníteni;

3. az utcára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot, vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos;

4. minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, udvarán egy kádba mésztejet tartani (1 rész nyers mész 5 rész vízbe megoltva) s ezen folyadékból az árnyékszékbe minden üldhelyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni;

5. a lakosztályok tisztán tartandók, a szobák reggel és este jól szellőztetendők;

6. szűk udvari házak kapui kora reggeltől késő estig tárva tartandók;

7. a kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók s azok közelében azok vizével mosni sem ruhát, sem edényt nem szabad. A kutak mellett netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsoljak felszárítandók, a szárnyas állatok fürösztői a kuttól eltávolítandók, nehogy a kut vize a szennyes viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná válják. A rossz vízi kutak használata mellőzendő s csak a megjelölt jóvízi kutak vize élvezendő. Ugyszintén kerülendő a Maros folyó vizének élvezetre való használata, elkerülhetlen esetben használva előbb felforralandó, aztán kihűtendő, mert köztudomásu, hogy a folyó vizek élvezete terjeszti a ragály csiráit;

8. a mézszársekek, hentesek, ugyszintén a piacon áruló hentesek vágótökei, asztalai és a mérlegek, nemkülönbön a vendéglősök, korcsmárosok, cukrászok és ételkifőzők asztalai, edényei a legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen, romlott gyümölcsöt (a párolásra szánt félérett kivételével) üzleti helyiségekben vagy piacon elárusítani, forgalomba hozni a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik, élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatni és megsemmisíttetni fognak;

9. a ragályfogó árú raktárai, mint csont és rongy gyűjtő telepek állandóan fertőtleníttendők s tisztán tartásukra kiváló gond fordítandó;

10. a sertés hizláló telepek, sertés ólak, istállók, szárnyas állatok ketrezei tisztán tartandók;

11. nem élő, de még friss halak árulása csak d. u. 4 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók;

12. bérkocsik, fuvarosok és a közuti lovasu állóhelyei, ugy a városban, mint a vasuti állomásonál naponta többször felseperendők, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításhoz képest mésztejjel fertőtleníttendők;

13. a lakosság által a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedés a rendőrkapitányi, illetve városi hivatalnál azonnal bejelentendő.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-ában előirt pénzbírsággal fognak büntettetni.

Az óvintézkedések foganatosításának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítatik.

Kelt Aradon, 1894. évi szeptember hó 24-én, a város r. kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.

